

ame ih corde
 rigas. nni pfect
 eq; un tuos sensu.
 rrup aut si cor
 s. Habi de iudic
 uac glia iocu
 e luc nec palct.
 irco s uroga ite
 ue. infirmi
 t n satis
 at me ibm dñm
 rre. itat aduers
 cit u nis. & cir
 st w ide pmissi
 l mor u ipham
 u pta nomina ne
 qippe ant. Suppo
 ulus i erat uox
 cul descendit
 nox s u fecit ipham
 v. pb. s te qd
 qui u peccata
 i qui icit. Salus
 uox i sensu. ip
 por re nomen
 cur tula salut. &
 t. Iu sent. toris

t. Videte h̄c septenarii. Sacer nūme
 rus ē: nū uacat. D; meli hoc alīseriu
 mis sermoni. q̄ famelici / nū fastidio
 si ad tā bonas epulas accedam' mu
 tante. q̄ sponso ecclē dño nrō ihu
 xp̄o. q̄ e sup om̄a d̄s benedictis in
 sc̄la d̄ mē n̄.

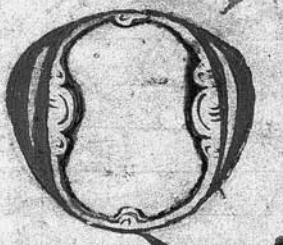

 vid̄ sibi ergo mult
 septenarii iste. Besic
 enī an ita simplex m̄
 piā in nobis sit. u c̄
 oculos has uice. &
 numerū h̄c putet.
 tū. Ergo nec illud ua
 reor. qd̄ pp̄ha in
 cibens sup mor tuū ad n̄su
 rā pueris corporis se se traxit.
 os suū ori illi uuit. oculisq; ocelos.
 & manib; man. Sp̄e sc̄l sic uia fig
 sic scribi fecit. ueruditatem p̄n
 dubio illo spūi q̄l corrupti corpo
 ris circumseruit infida societas. ac
 illata mundi sapientia desipe do
 cuit. Corp̄ qippe qd̄ corrūptur ag
 grauat anima. dep̄mit trena in
 habitatio sensu multa coquim̄.
 Ep̄ita nemo miret aut moleste
 arcipiat. si in his scrutandis tanq;

Abb. 1 Fragm. 8 Bernardus Claraevallensis, 12. Jh. (2. Hälfte), f. 1r (Detail)

pta medicamentum erant an adiunxit x. si non
medicatum. qd nemo eo curabatur. Si medicatum x
medicatum e qui impletuit legem. ypphal. liguo. u.
ponto immata dulcorata est aqua ut possit bibi
filii isti. ante non ualeentes gustare. preuina amia
ritudine. h e legis amaritudo. qd gta euigi dulcorata
e. iq. ius sacramentis legalibz latebat potum. uiluce.
demonstrata e nob cunctis constituta. super monte
q abscondi n p. i. ecclia lucernia posita sup candela
brun. i. doctrina ueritatis uimantesto e. u. ii. la
tet ecclia xpri ueritatis xpri? Nonne ip e mons qui cre
uit ex munino lapide. impletuit faciem tecte?
Nonne ip e serpens. in ligno suspensus. qd intuen
do. peccati a serpentibz sanantur? h e sapiens aq
relicatum malum. v. i. c.

D eus conteret dentes eorum in ore ipso
tum: molas leonum confringat dñs.
dñs conteret. Scā pat. n dicit que ei sit retributio
. a. d. illi tū qmūnunt. si deus qm̄t dentes.
. i. dolosa uerba eorum. quibz e furor ut aspidis.
-i. more iporum. qd uerb suis capiet eos. Ore. ii.
suo gta se dñt. quos aspidi qparauerat. leonibz
i qparat subdens. molas leonum. i. inclamaciones
mortis. quas uidi fecerunt. oſru. do. ne adfectū
ueniant. Nota qd aspides erant uidi dum insidi
ose temptabant. Leones dum mortem inclamaue
runt. horum mole fructe sunt. qd surrex. qd ap
cui exponit subdens. qd tales tū i. taretel i.

a conspectu dei. i
semita aterna sua
q. inter priuum
q. est ignis eterni
de quibz art. si
ux. nō nō uidetur
sapie dicit mali.
tice non illuxit

P riusquam
ramnum:

uilla ablo
lit. qd p̄ prod
mi. ab. eos. Vb
p̄spinal punc
e genus herbe. i
Sic ipocata. n
-i. est q. dicit. su
absorbet eos. i. d
uiunt. Hec i
qd non uia si fall
si non uiunt ad
ira. qd deus trau
ma. qparatione
qua. produ. si
nem adeos. i. j
procedant. du
qui supedit u

Abb. 2 Fragm. 12 Petrus Lombardus, 13. Jh. (Anfang), f. 2vb (Detail)

Sequit^e de nocturna pithi
huius diligunt g^r. quia aut audire
et nate infirmare. Aut ex peccati
trahere. **S**ic et cuncta mentis patr^e nec pithi
agitatione. **S**ic et cuncta mentis patr^e nec pithi
nre in illa die atque opes domini. ut iustitia celebre
si facias et in rebus expeller^t alius non sit q^{uod} ha-
vole facias. Nam si est alius sacerdos nunciam
adhibere non debet. **S**i uero erat nunciam superfluitate
ut infirmare. non est patrum q^{uod} magis est animi
dolcio perdilisse q^{uod} scire. **S**ic autem ex p^{ro}posito
trip^{rum} cunctarum patrum tractat. q^{uod} die opes abfracte
sunt et tamen illi dicunt q^{uod} patrum me-
ritare virtutem exigitur denunciari q^{uod} illa
est uero uita causa q^{uod} sens precepit dicitur
autem ex p^{ro}posito et ardentem fidem.
Con
siderit autem ex p^{ro}posito et ardentem fidem.
Dicitur q^{uod} liber oratus de omni pithi
ut deca q^{uod} est de termini leges q^{uod} est sermo q^{uod} etius
liber usq^{ue} in se determinata dicitur q^{uod} omnis
fidelibus s^{ed} memorem obseruanda. vnuis de
scriptio. **H**uc dei colere. non domini uincere.

Abb. 3 Fragm. 13 Manipulus curatorium, 13./14. Jh., f. 2r (Detail)

qui mundi ecclias se-
polus deus latraria
is pontifex omnis
obsidibus bar. et reges
dicitur armare scri-
ptum est. et xpc dñi
iob. angelorum per-
ligi si post quantum
si trecent ap ptem
in p. dis uite vpt
et et laret. quia
rari potest quantum
bis et thice misio-
nibus. et ad quod
de ecclias factos
mores tortus
tertia altaris quid
egit et uelut
et cetero qui tibi
Est. no. q. dñe sunt
ie soli creatori
a. altaria que crea-
vula uata. q. am
nt omnia uenari
a. miniat dñeus.
is eslam. q. sicut
tria sit dñe dñe
si fuit paulus ius-
tius soli deo-
s. deteni s. omnis

hosti. nec uigil adorandi sunt attendat
quid agunt et q. s. p. recte cuiusca religiosis
soli pietatis dulcis adorant ymagines
n. es licet manu femealiam adorare illi
platus est ipse. sub. t. de pietate vna qd
ca est dei p. r. ymagno. q. una cum
p. t. ueritate adorante ueritatem debemus. s.
uincensu dei filii xpi ibi xpm. qui
est splendor glorie et signum vero ei. cui n
solus erunt. s. t. b. ueritate adorare
debet. in illo. adorante scutellu pedu
ei. qm son est. Ceteras uox ymagines et
creaturas facias et scias. l. anglos. hostes
et scian. si latra ret dñia possim. uene
rari de adoracione angelorum legit. q. ad
oculis clauans tonante mambre tres
uidit rum ex angelis adorantes. locu
queq. duobus angelis triunbi ciuita
tem occurserunt adorantes. petens ut
domini sui hospitio declinare. de ad
orante holm. legitur q. jacob uidentem
eslam ueritatem fecerit utramque turmam. a
p. t. triunbi septies adorantes. filii qz
lucis adoruerunt ioseph tgypto. de
adorante lucy dicit eccl. crucem tuam
adorant dñe. et calibi legitur ramu sac
ymagines pie uerant adorantes. **(Se**
quit. dieser uros. s. bonis. g. h. h. h.
petitones sermonem dñ addidisse. Cpa
et. die sp. min. itua pace disponas. simple.

Abb. 4 Fragm. 15 Guillelmus Durandus, 13./14. Jh. f. 1r (Detail)

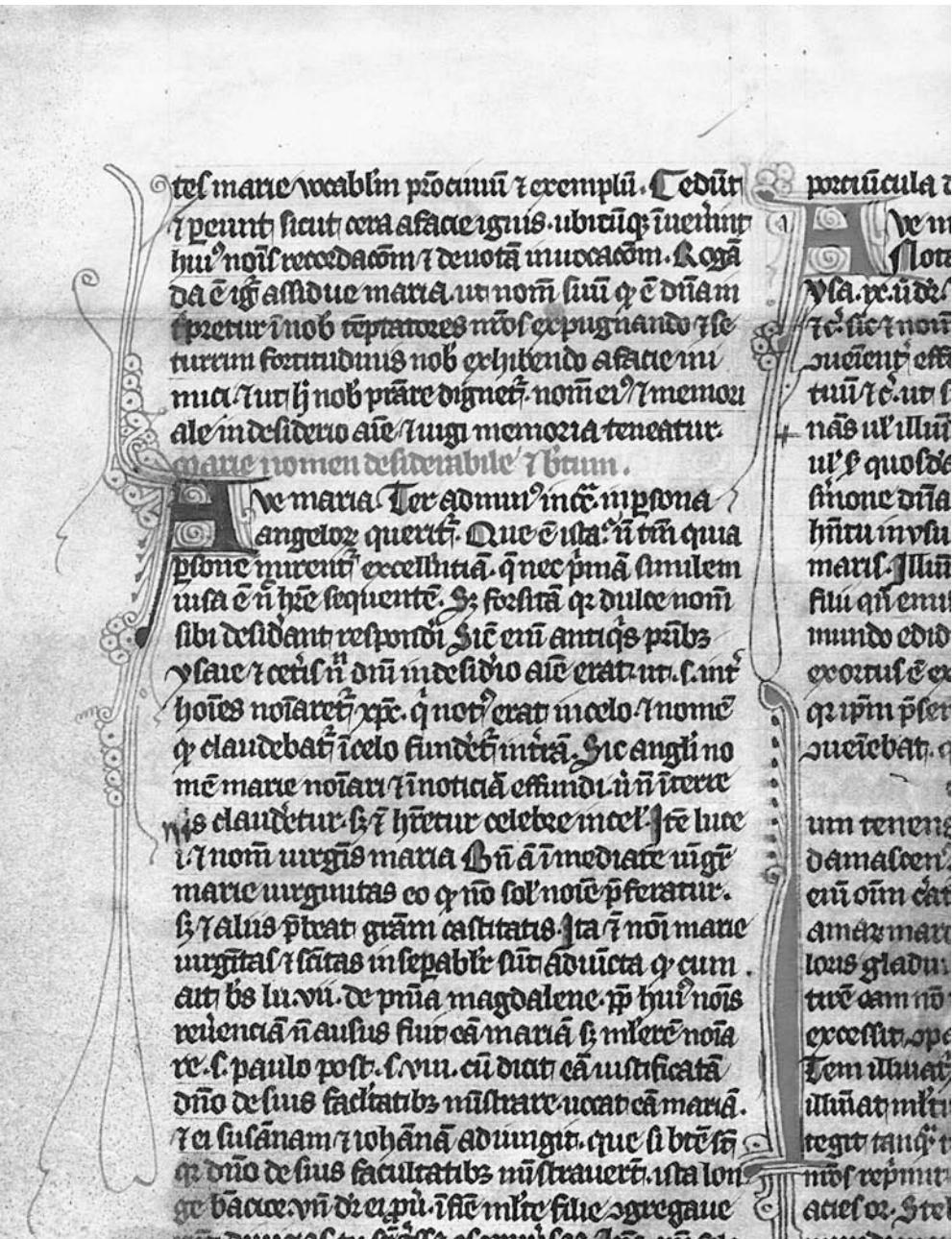

Abb. 5 Fragm. 18 Albertus Magnus, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1va (Detail)

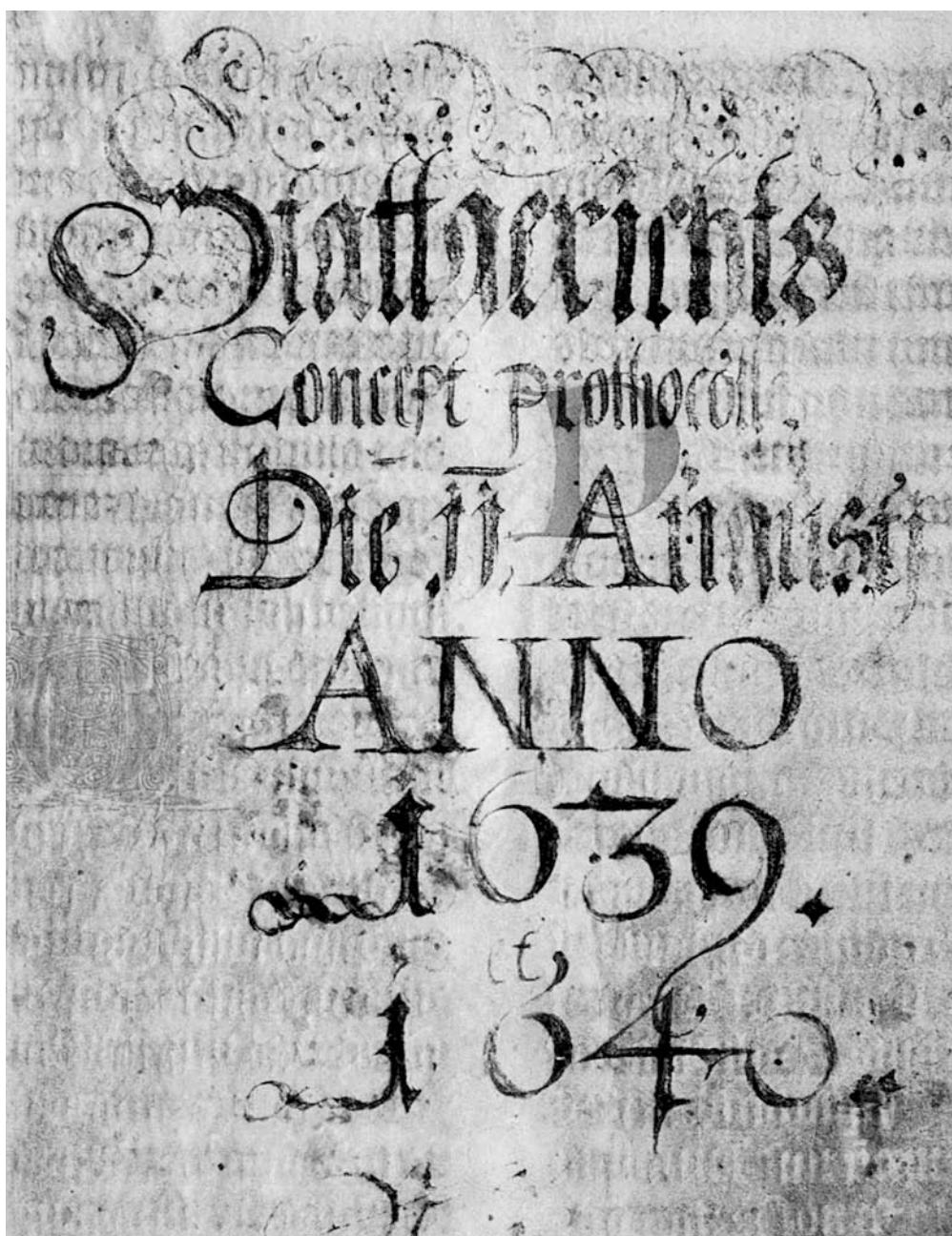

Abb. 6 Fragm. 27 Ps.-Eusebius Cremonensis, 14./15. Jh., f. 2r (Detail. Stark verkleinert, mit der Inschrift des Protokollbuches dem das Fragment als Buchhülle diente.)

mutoriens rustici quedam apud villam s. Da
miani die s. Iacobi panem subaneum feat et
coxit qui allato ad mensam atque confecto co
ram tunc discentibus sanguinolentus
apparuit et dum magis frangeretur magis ac
magis sanguinem reiecit Adomino factum est
istud Hec delibello talenti ppe sufficiantibus

Olliectus iste actor desfundatione te
mysticam nobis bone uallis et eius
adimem primus abbate Johanne helv
intrator uenensis plantauit mandus
in monasterio bonae uallis Cuius cenobij primus
abbas fuit Johannes lugdunensis postea ponti
fecit ualentinus cui dignitatis future pugnii
fuit letissimum pulcherrima quedam iusso quin
idem Johannes ante confusionem suam uidit h
modo Winfridus sup apocalypsim pma
nri admissus mysteriis iacebentur fundamenta
erat metua lugdunensi quedam clericus ha
nestus et honorabilis iohannes qui rumore ce
lebre nri admissis compunctus tritus feci ppo
sunt in nro se collegio sociandum qd pportu post
paucos dies subeunte alia agitatore muta
uit et pquidam recompensatione tis pportu p
egmatone s. Iacobi aggessus est Quia devote
completa rediens ad meisticas gratulabundu
susceptus est et fatigatus exituere intubitu

eum obseruo E
tiet qd pposuer
net aplis au
ad huc ubi sol
iussori suo nim
gratias egit d
fatiam qd pmi
es Non multi
deceperunt Iteru
aplis affuit u
uiduit idem S.
Mureulus ai
argento max
pueniens adi
abbas cenobij
mistes cuius
mirabilis dar
pperatur qd mi
johannes qui
est de lexi delibe
qnta devotion
sunt suffragie
pnob et tam
Olliect
succes
qui et
ensis epus A.

Abb. 7 Fragm. 28 Vincentius Bellovacensis, 15. Jh., f. 1v (Detail)

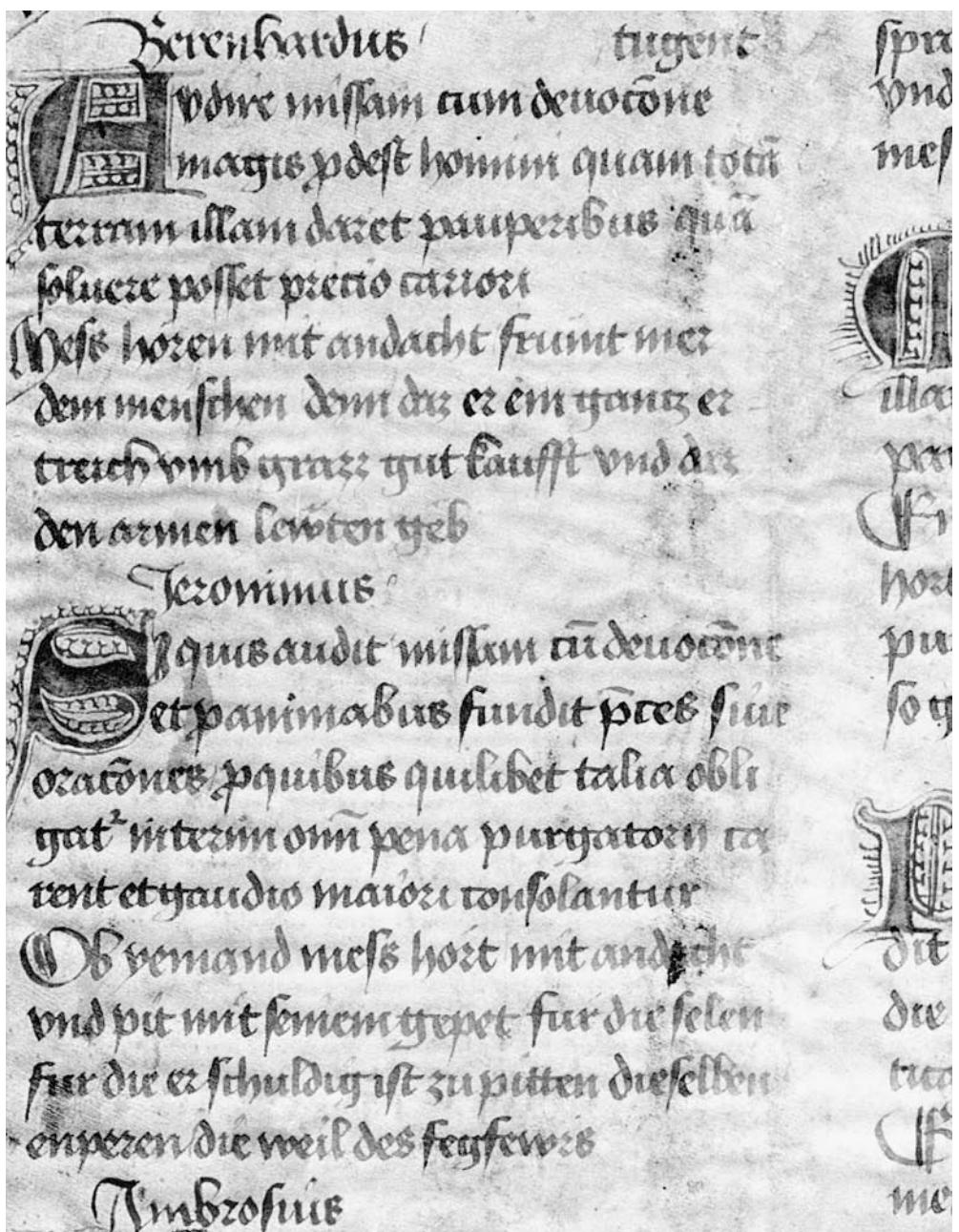

Abb. 8 Frigm. 30 Zitatensammlung, 15. Jh. (Mitte), f. 1r (Detail)

Quum adhuc ordinetur futuris in
et **H**abua leguntur **Ie.** 29. Co-
nuit autem huic pio ut puerile ut in
uba referentio quod duplex est opus quod
est et creator ienit opus istru-
cans et opus destruccoris sine distinctione.
De primo dicitur. Cum adhuc ordinatur futuris in
hunc autem sucedit me. Ordine autem domini uin-
tus at adit die dicit. Tota namque uita
hominis operari teneat hunc operari ratione
primo ratione christi positionis. quod sic tela ordinari
duabus telis ita uita hominis duabus diebus
ponitur sic enim conditio patitur dicitur
Sicut tela filius ita uita nostra diebus
at. **S**o ratione laboris post sic tela cui
pert ita uita nostra duabus laboribus
greditur. Ecce et sicut dies hominis laboribus
et opera pleni sunt. **T**otum uite futuris
quod sic opera ait sucedit et sucesca
no recesserat. Ita uita prius ait si
et finita pse non poterit reparari. Job
Utere uero leues domini tristitia et ser-
uit pse non ambie id sit futuris p-
decit id est. **P.** 29. **F**utura est et perducit atque
cure in iniquitate suadit me quia
de autem tela quia ipsa in uita dilecta
est punita. Incuria persona de Job. 1.
eo mei uelociter misericordia quod atque
ta sucede i oculis meorum futuris in
ce mortis. **C**ontra imedio autem uita
autem diuinitute finit Job. 2. **M**anere usque aduenientem sucedit et
perducit ut ad senectutem. **C**ontra
ne enim uita aliquam fuit. **I**sen-
tate incuria persona de Job. 3. **E**cce
cepit uero me stat soluat manus
am et sucedat me. et ipsi tunc

Abb. 9 Fragm. 33 Sermonarium, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 2v (Detail)

Abb. 10 Fragm. 36 Vita s. Augustini, 13. Jh. (1. Hälfte), f. 1v (Detail)

Et dicit
beniam
et natus sit
hunc fuit
quoniam
et fuit res
et pietate
in hunc
et deo et
et pietate
is etiam sanc
Graecorum
et res
dico sign
rum quia
est pietate
imperium u
et ab aliis
is difficile
tibi. Sic
nostrae
in uenit
causa inf
b. Graecus
utib. Qu
sunt in
is res
ab aliis
et deo et
et pietate
in hunc sanc
autem q
velia si
m. 1. 29

gut res ores. Igitur quaque res in studia
non membrum auctoriterum est. Unde enim
hunc remedium pietatis non possumus nisi
etiam in singularibus in scilicet virtutibus. Unde dicit
quod sancti patres omnes et fecerit homines non trahuntur
ad diei et noctis eis in aulam hunc declinationis
et iustitiae et artis et uiriae per singulas
sicut non singulariter habentes haec artes et
iustitiae. Et deinde adiutoria ab aliis singulariter cum
sit aliquatenus genitum rectum. Dicitur quod et
alius visus ab aliis suis singulariter additur
hinc ut alius habeat rebus et aliis uenit
ex iusta quod unum uita quae declinationis non habet
iustitiae in genere datur et ab aliis pluribus inter illas sepa
ratur que in his dissimilis continentur. Quoniam sicut quidem
que ex ut pietatis septem huius res ex quo datur am
bos talies species. Huius quod invenimus et ad
deum materiis invenimus. Tunc et in uenit
alii uocia quae declinatione illiguntur in diversis
casibus. Unde in scilicet Michaelis libro de iustitia
Moli fructu et ratione patens scriptus. Hoc pos
set queri quare nullum neutrum invenimus in qua
declinatione nec etiam aliquod adiutorium. De hoc
sunt in capitulo de declinatione solutum iste. Et
quod invenimus nunc de dictis ceteris terrena
sunt enim ad pietatem omnis in tem
poribus et modis sine causa
et genere ut pietatis singulariter
tum sicut dicitur in scilicet
de aquila. Et deinde de
scilicet aquila. Et deinde de
grado corporis animalium. Et deinde de
accipiter. Et deinde de

Abb. 11 Fragm. 48 Iohannes Balbus, 15. Jh. (Anfang), f. 1v (Detail)

Lid 10:
Erat et dicitatis plurime & sic scurru
lis & sordide ut ne praetextatis quebri
abstineret. Et tamen nonnulla ei facetis
sima extant in quibus & haec Messeriu
florum consilarem admonitus ab eo
lauster poetus q[uod] proferat dicenda: po
et florum salutariit. Ex quo
ad amorem suo depeiret
no concubita festertia
q[uod] de admonentia
vobis sumari
ii. Vespasiano
arib[us] graeci
ad amorem pro

Longa gradus
cum astari

Abb. 12 Fragm. 58 Suetonius Tranquillus, 15. Jh. (Mitte), f. 1r (Detail)

Abb. 13 Fragm. 62 *Philosophia*, 13./14. Jh., f. 1r

o dñō Reclodo irge hoc
sem affir mani considerat uite
quib' placenti uenire cistatt
null. ui ad nuptias trāndis
venire cogantur. Q[uod] si pus
qua p[ro]sternit uirginem tam
nubere de getulio illi. huius
quos p[ro]priuolum tam uolunt
habere maritos. summis con
silio & de uirginibus habe
ant nec contra eundem tam
rent uel sua. tam marito
accipere. Si quis utroq[ue] positiū

ascē meliorū p[re]cessione
papa innocentio talit̄ dicitū
habemus. He u[er]o qui needum sacro
uelamini recte tam in pro
posito uirginali semp[er] scimus
laurant p[re]manere. licet
uolatē non sufficiat. si nupse
rū. aliquanto tempore hil
agenda p[ro]metentia est
qua sponso carum a domino
renibatur. Si uerum inter
homines solet bona fidei

Abb. 14 Fragm. 68 Burchardus Wormaciensis, 11./12. Jh., f. 1v

III.

Dyn in illis quibus officia curâ afferuntur
 omittuntur in iis qm t hys qui ad alia peo-
 niques ydoneas tis requirantur non neq; q;
 exigit utrūq; aut yd e rectis p; omniatis digni-
 tatis ut officia alius officiis quicunque de aliis
 eius, nec ut no hinc pundi mendam? pnis de
 hys quibus h; cura. Inuenit postea ut vel xtp
 uaderet. It's uo p; quibus scilicet ut pundeferet.
 De dignitate, nro uerbenariis, etiam si cura hys.
 s; ad collatoy punctione plementatoz ut disione
 ip; tracto, quorundam pundi requiri de platu
 s; p; d; s; uter ut dignitatib; ad q; seu q; pecti
 one hy; qui eis hys pecta affunid. Tum genit
 collatoz plementatoz, institutoz, diffra magna et
 noscatur si cui debitos ad alioz relati, spectante
 priuilegiis mandat; de illo q; ad e. Ne
 p;ct, pundi non potest. Excepit n. viceca
 s;u; p;dicto; mandat; si hoc feni q; d; ce una
 retting; ad al os extendi no ty. Si uidebitio
 ad aliquoz collatoz ut pmentatu; s;verante si
 adiecto cont; ut dunsim pautio n. niger fruenda
 p;ficio q; ad collatoy ut plemento attius ipse
 tm p;tr; adi plemento pautio. Secundice in hinc spe-
 cie est si uata diffralente quam in e; oto dnu

nies salte fagonione a; te remittit. autem nec
 nec capi p;us sequitur. dignitatis p;lonem
 t hys occupans ral; vel ad e; oius festinam
 s; cui acci; ut p;ereat. articul; com
 ducere apol. possit. Sed
 ecce punde ab e; alius officio e; p; net. officio
 punde no r; n; p;no ille bñficiu; q; e; s;is his dona
 t; ut in p;ocessione h; sit expeditum q; d; dñe
 revalde t; nude i; "Alien; punde
 dicitur bñficiu; obtemperat vlt; t; ut p;ocessione
 at xmp. Et uo accepit fuit utrum de t; ualeat
 illa uerba
 solu; ad d;. bñficia sine cura p; n. p; d; p; d; p; d;
 facta o; au; sa; do ipse vnlb; n. p; d; p; d;
 bñficia quip; s; e; p; d; p; d; p; d; p; d;
 p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d;
 ad opes au; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d; p; d;
 latio p; d;
 que illi teneduntur inter ea multa
 uniuersit; p; eos aliue assignar. p; d; p; d;
 a eis cu; finit sine culpa pudentia
 ut h; ipse de collatoy se resuadere
 t;ores esti si uata diffralente quam in e; oto dnu

Abb. 15 Fragm. 71 Liber Sextus Bonifacii VIII, 13. Jh. (Ende), f. 2v (Detail)

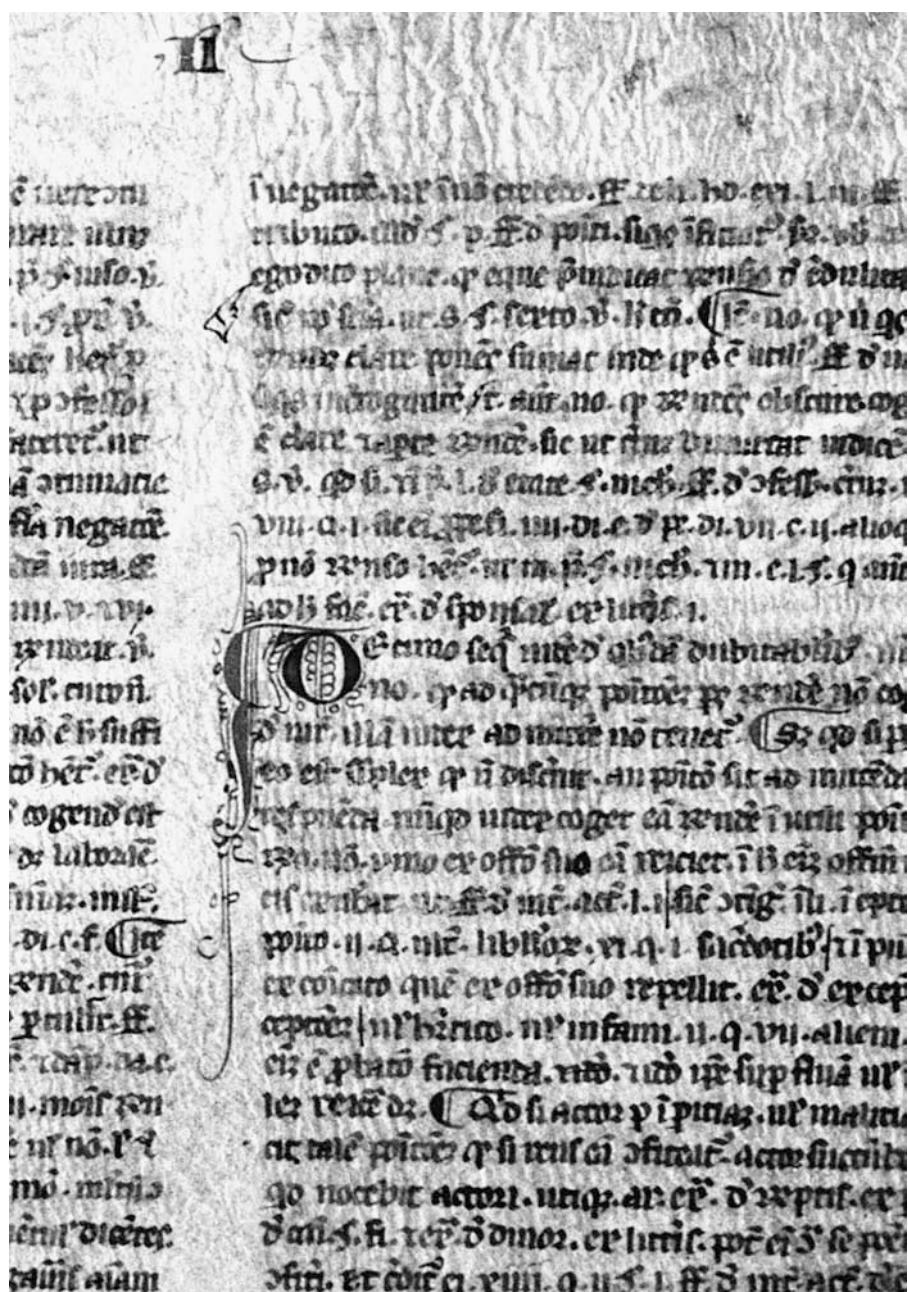

Abb. 16 Fragm. 82 Guillelmus Durandus, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 7r (Detail)

Abb. 17 *Fragm. 85 Summa de casibus conscientiae*, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1vb (Detail)

१०८
१०९

Abb. 18 Fragm. 105 Medicina, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1r (Detail)

ut p̄m q̄d̄ clementē n̄ vñ ſchū
e q̄d̄ n̄ face uicērē ieliquo
en calcificō dūne i tioē clementē
no et clementē ſi ſit i mē
ſauit et ſine mē i m̄ ČC
accendit. Et ap̄t ſerentib⁹
mūcīcīlūb⁹ ſit cāmē ſit d̄ n̄
q̄d̄ ſart e tps. q̄d̄ ſimiles per
unica clementē. q̄d̄ ſacido q̄d̄ ac
pm tuefet tuc acſcē or. Dr.
fi ſpm q̄d̄ q̄d̄ ſpm ip̄m c̄nōc̄
biuc ſom̄ placet ne trumore
m̄ne ſil;. ſi q̄d̄ ip̄m clementē
par h̄fetti. Or. q̄d̄ c̄tſſic̄ ūndē
tmo lacat p̄tē ſpm. ſi deſtig
tme ſubelle ſuſſic̄ n̄b̄ ſe
cruis ſtuffi calcifi modar. lif
ic imoriaz diſſolue magneq̄
pl̄s deſtig ſe abſtinauit poſt cui.
ut h̄ ip̄ ſeſt; ſic̄ticeq̄ re
ſe cap̄tēn̄ airad abuicūm
n̄te noſſac̄. Igit et ſiſtē d̄
re. q̄d̄ ſpm balnūm' cl.

Abb. 19 Fragm. 110 Galenus, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1r (Detail)

exigere enim est in concordia opimie h[ab]et
dictato potest etiam sollempniter habens p[ro]p[ri]etatem
calle. Quic[ue] latet et exponit. Et cetera
dicta. Tunc ad copia. In primis et tunc in manu[m] est
in facilius et in ea quae invenimus. Et quod si
et d[icitur] autem crucifixus domini tecum in omnibus.
Contra id inquit et calix et crux in uno et cetero
datur oratio. sed si p[re]ceptum est et consilium omnes de his
bi[us] ut imp[er]eas dissolutu qui non imitari. Et
quod natus in lib[ertate] et lib[er]tatis est similes haec que
ne operi uel in credulitate asseruntur oportet
nisi. Alioquin dicitur quod omnis haec est in facilius
propter unius officiis et impossibilis quies sit
in una sententia. et dum dare haec alia non
est h[ab]ere cuiuslibet patrum s[ed] in eis est aqua
collegia et ne p[ro]p[ter] calorem que non possit est
in eis corporis maius et non stricta et opulenta
ac iuncta ut non sint ex parte eiusdem qui
iungens apertum est et qui. tale non est utrius ad quid
pertinet. sed haec est p[ro]p[ter] facillie et expeditatu[m]
et sp[irit]us. quod omnis que est in multis non nisi frig
oribus. si non datur quaeque in maximo exige
ntia ipsa p[ro]p[ter]bris cuiuslibet. Hoc autem ut ali
cibus et p[ro]p[ter] regiorib[us] cuiuslibet. sufficiet caliditas sic
est in ea et p[ro]p[ter] difficilem sufficiet caliditas sic
est in ea et p[ro]p[ter] difficilem sufficiet caliditas sic
est in ea et p[ro]p[ter] difficilem sufficiet caliditas sic

tuus. Si responsum quod ut dixi rite dicet.
Hoc enim est quod aqua pte. huius oculi sicut
in genere in hoc pte. oculi recte fit sine compa-
niis quod est eis aperte manifestum et si
placit non tamen illis praedictis quod uenit disci-
pla iuris qualibet quod omnium aliorum co-
peribus in uerba quidam. Quia uero cunctarum
quacumque auctoritatem pte. si non aliud tam
ritus ut de cuius ante plures uocatio aliis aut
est ut in corpore presentes n. Et ut in libro
de operibus uisitatis quod pte. uisitatio existat
aliam solu' queat. Deinde tempus longius
ex istis iuris aliis deinceps pte. oculi
per suum disputationem. Quia uero etiam si pte.
quod quicunque adhuc sicut operante eas ce-
terum iure. Non enim illa fieri potest quod necessi-
tatis ea que fecit eas. Incl. uero est morte
adbas pte. ducatur si pte. pma ita catet
hunc tenet pte. illas hanc pte. pma. sc. qz
iure adhuc eam que facta. nichil illi
no. denegatio summissio de cari februi
cristianorum. Capituli. de ipsa ratione curata
super aliud dicatur et cum pte. pma tamen pte
causa et utitur often et uis quam hanc
operatur magis uenientur.

Abb. 20 Fragm. 113 Galenus, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 2vb (Detail)

118. **A**gnus agno i pumili
parvorum iustificate. **R**ipeti
dum. **E**n manu patris libertas
intellecimus in tenebris ambu
tur omnia fundamenta tue.
119. **T**ibi exensi omnis. **D**eos
monumenta. **T**h sicut unus de p
uile deus iudicat tuum. q
monum; **G**entilis. **E**xultate deo adi
solus. **D**eus quis similis Eru

Abb. 21 Fragm. 119 Psalterium chori notatum, 14. Jh. (2. Hälfte), f. 1v (Detail)

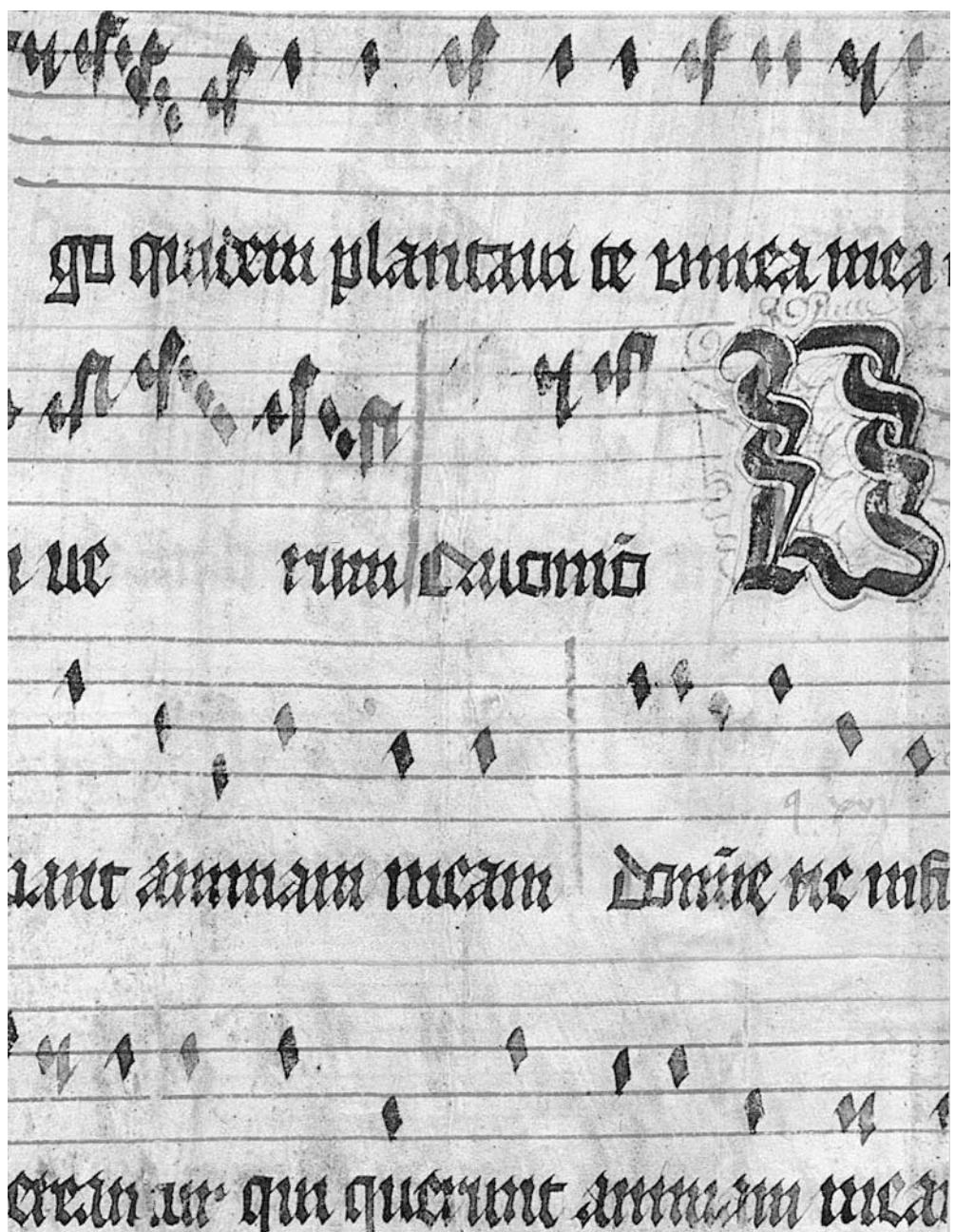

Abb. 22 Fragm. 133 Antiphonale Cracoviense, 14./15. Jh., f. 1v (Detail)

Abb. 23 Fragm. 138 Antiphonale OSB,
15. Jh. (1. Hälfte), f. 1r (Detail)

sub labijs eorum. Iustodi me
de mine de manu peccato-
ris et ab hominibz mi quis
libera me. **A**ui cogitau-
erunt sub planta re gres-
sus me os absconderunt
super bia queos michi. **E**t
funes extende ruit
in laqueos pedibz meis iuxta iter
cam dalmam posuerunt michi.
Aui domi no deus meus es tu
exaudi de mine uocem oran-

a desiderio me
to n cogita-
sum me ne derelinquas
umquam exaltentur.
put arti-
rum labor labio ru-
Verumpt
confitebuntur nominis
habitabunt ree n cu-
tu o.
P III. Egredius
apulis suis trans tor-
dron. ubi erat ornis
trouit ipse et discipuli

Abb. 24 Fragm. 204 Missale notatum Hungaricum (?) 13. Jh. (2. Hälfte), f. 2v (Detail)

etiam adiuuando pseque
P eñi iij vñskryiel spel
Sryiel s̄c p aevia aevia alla
aevia ps Dixit dñs ps Son
fitebor ps Vtē vir Ch̄d
es v Confitem̄ - Alla v
pascha m̄m dñ Et dicebat
ad multem qms reuoluet
nobis lapide ab ostio mo
numeti aevia aevia Orl ut
sup ad son ih̄di aquā alla
li p laud pueri ps In exitu
qñ Et resipientes vider̄
re uolutū lapide eāt quippe
maḡ valde aevia Orl ad
O ncede q̄s op̄s deus
ut am festa pachalia
tolm̄ celestibz desideribz
accensi fonte vite sicutam
Pr̄edido sp̄s resurgens
evmortuus iam nō morit̄
mors illi ultra nō diuabit̄

op̄s deus ut qui resurrec̄o
nis dñte solemnia colim̄
i nouitate tui sp̄s amore
anime resurgam̄ p Ad
coplet̄ aevia resurrexit dñs
aevia sicut dixit vobis alla
aevia dñs Memte et videte
locū ubi positus eāt dñs alla
aevia dñs Cito eūtes ditie
disciplis q̄a surrexit dñs alla
dñs Ingalea ih̄m videbitis sic
dixit vobis aevia dñs Iesum si
q̄ crucifixus est queritis aevia
nō ē hic surrexit em̄ sicut dixit
vobis aevia dñs Sicut qd̄ ih̄m
q̄ritis crucifixū surrexit alla
dñs Iesu quē queritis nō ē hic
s̄ surrexit recordam̄ aliter
locutus est nobis dñs adhuc
in gallea es̄ aevia A No
lite expauescere ih̄m nazare
nū queritis crucifixū non

Abb. 25 Fragm. 240 Breviarium Salisburgense, 14. Jh. (Mitte), f. 2r (Detail)

omnib[us] q[ui] maculis uetus tuis beati marie m.
Clene patrociinis exuamur. f. dñm
o n o de q[ui] om[ni]pe d[omi]n[u]s. Apollinaris
et qui beati apollinaris misericordia atq[ue]
tuici. sollempnia colim. et adiuuem[us]
tis. et instruamur exemplis. f. dec. S acrif
ic[em] dñe laudes offerimus. p[ro]fici[em] celebrante apollina
ut propiciatio[n]e tua quia n[ost]ri misericordia n[on] meremur
suffragatoriis intercessione[bus] aliquam. f. Co pl.
Preterit nobis dñs q[ui] tua sc[ri]pta subsidium. et inti
cunt beati apostoli maris misericordia meritis. abe
En[on] absolu[er]e peccatis. f. Iacobi apl
St o Dñs plebi tue sc[ri]ficator. et cur
ur beati Iacobi apostoli tui munera p[ro]sid
et conuersatione t[em]pli placat. et secunda d
S acramentum t[em]pli munera offertur. q[ui] beati Sec. V[er]o
Iacobi apostoli tui sollempnia recolentes. purificatio[n]e
q[ui] p[ro]misisti n[ost]rib[us] imploramus. f. Q ui tec[la]m tuā.
Beati Iacobi apostoli tui q[ui] dñe intercessione nos ad
p[ro]p[ter]eum sollempnitate p[ro]cepimus. tua sc[ri]pta letantes.
n[on] ibi xp[ist]i sumit. felici simplicius fatus

Abb. 26 Fragm. 254 Sacramentarium Franco-Romanum incerti ritus,
12. Jh. (2. Hälfte), f. 1v (Detail)

beatis in nomine īpi'. fcc. nū. Ad hebri
Rg.: O bedite sp̄osos ūis. et fut
eis. Īpi enim pugilant quass rationer
mab' ūis reditici. ut cum gaudio hoc faci
non gementes. Hoc enim non excedit uobi
pnobis. Confidimus enim quia bonam coi
habemus. memnub' uolentes bene conuer
pli aut de p̄tor uos hoc facere. ut quo cele
tuat uobis. H̄s aut p̄nis qui eduxit de m
pastorem magnum ouium insanguine teli
etiu dñm n̄m ih̄m xpm: ap̄re uos moi

Abb. 27 Fragm. 260 Lectionarium missae, 13. Jh. (Ende), f. 1r

uobis tradetur. Hic calix noui testamenti est in meo sanguine dicit dominus
Facite quotienscumque similes in meam commemorationem. Feria secunda
sacerdotum nichil domine quoniam concubant me homo total die bellans et
blandiunt me. **N**isi concubauerint me nimis in ea die quoniam tu
bellantes aduersimi me. **O** eius exaudi orationem meam auribus
percipe verbum dei mei. **N**Dens in nomine tuo saluum me fac et munit
tua iudicia mea. **D**ominus conuertere in eripe anima meam saluum me e
propter manum tuam. **O** omnis virtutum ipsae est rex glorie. feria tercera
spiritu dominum amittere age et confortetur cor tuum et sustine domi
nus. **D**ominus illuminatio mea et talus mea quem timeto. **F**er
me causam meam domine ab homine mihi et doloso eripe me. **E**go
te lucem tuecum et ueritatem tuam ipsa me redirentur et addixerint nunc
terri sanctam tuum. **O** sperent mee omnes qui auerterunt nomen tuum deinceps
am non delinquis quarentes te psallentes duo qui habitat misericordia non est oblitus
oratione parvum. **H**edeme nos de israel ex omnibus angustiis nostris secundum
liberator meus degentibus frumentis ab omni uergentibus in me exaltabis
me auctro mihi eripies me domine. **N**o dilegam te domine uirtus
mea dñis firmamentum meum et refugium meum. **S**ecundum exaltato te

Abb. 28 Fragment. 263 Graduale sine cantu, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1v (Detail)

pium. **D**omi **f**ubescant et reuerterentur simuli qui qm
lauter malus meis. induuntur pudore et tristitia qui maligna
Debent nobis **C**onfiteantur aduersum me.
Dñe diuinū tua sancta fruotem. quo eoz partim. ut
acti delectemur et fructui. **A**dmissa
nos ds flutis ut. et ab enclesia revolcda quibz
nos instaurat dignatis es nubic uenire gaudentes
Dos autem gloriam oportet feria tercia. **E**ndo.
Domine dñi nři ihu xp̄i in quo est salus nra et misericordia
nostra p̄ quem saluat et liberat suus. **D**eus misericordia
nři et benedictar nobis. illuminet multū sūmū sup nos et misericordia
tur nři. **E**os autem. **O**mīc semp̄ ds. da no
bis nra dominus passionis sacramenta hagiti. ut in
dulcissimam p̄ḡe incitam̄. **P**cim.
Sdiebus illis. Dirit heremias. **D**ñe dicit̄ omnia asti. :

Abb. 29 Fragm. 270 Missale OCist 13. Jh. (1. Hälfte), f. 2v (Detail)

Domi nū excede **N**e quid demū
ut iubet eū deus meis me
nūt **E**cce deponsum **N**ec cūma
Att facienda cibaria pōe
sticēs ab saluere **P**acatu
ut ep̄e suos semp̄ munīse **G**
duces **E**t mīssione ūos face
scīte **F**ate fidei **V**as vngēne
leſsus h̄im̄pl̄omia **L**etello

Abb. 30 Fragm. 293 Missale ecclesiae Hungaricae Patavensi proximum, 14./15. Jh., f. 3r (Detail, verkleinert)

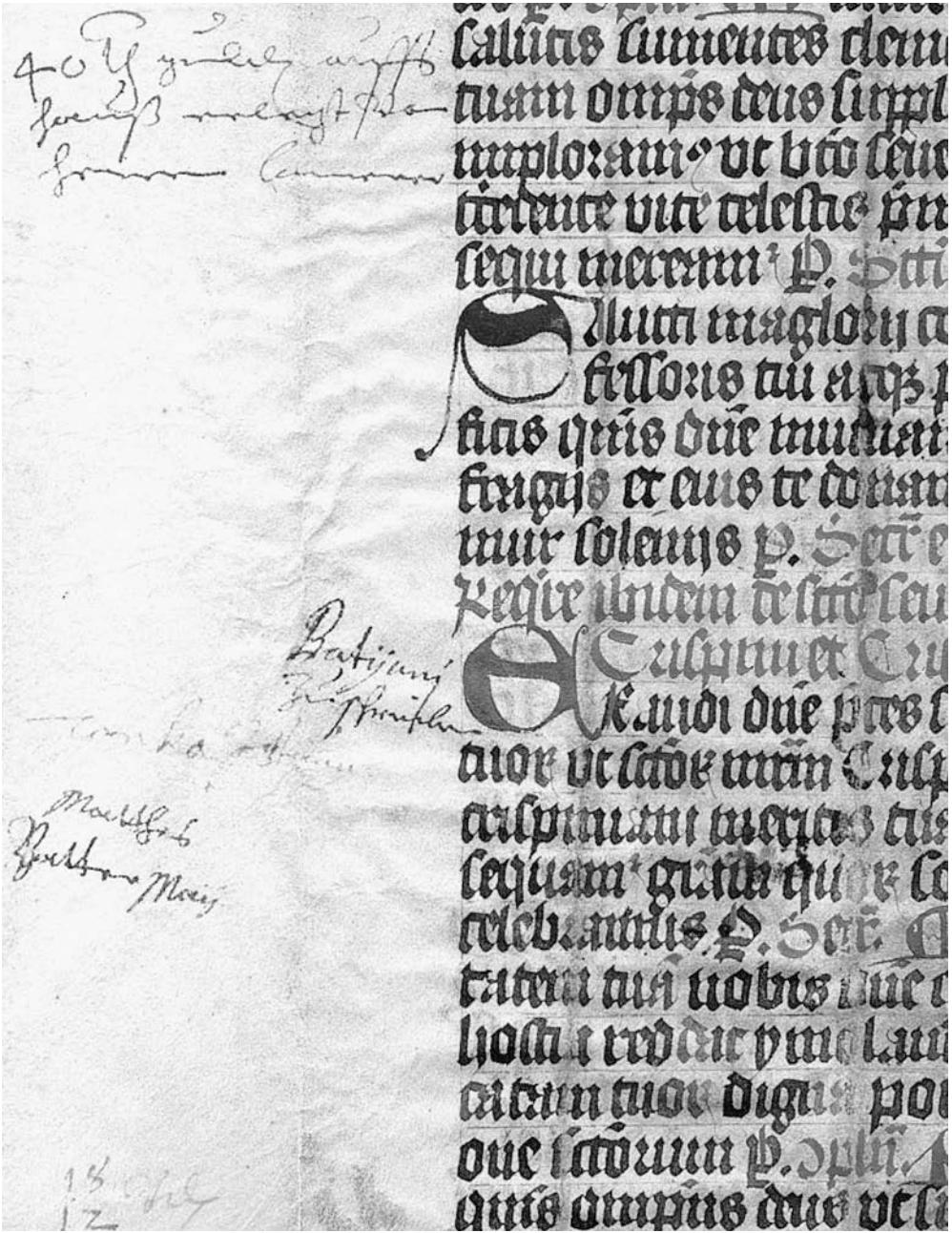

Abb. 31 Fragm. 400 Missale OPaul, 15. Jh. (2. Hälfte), f. 2v (Detail), f. 2r (Detail)

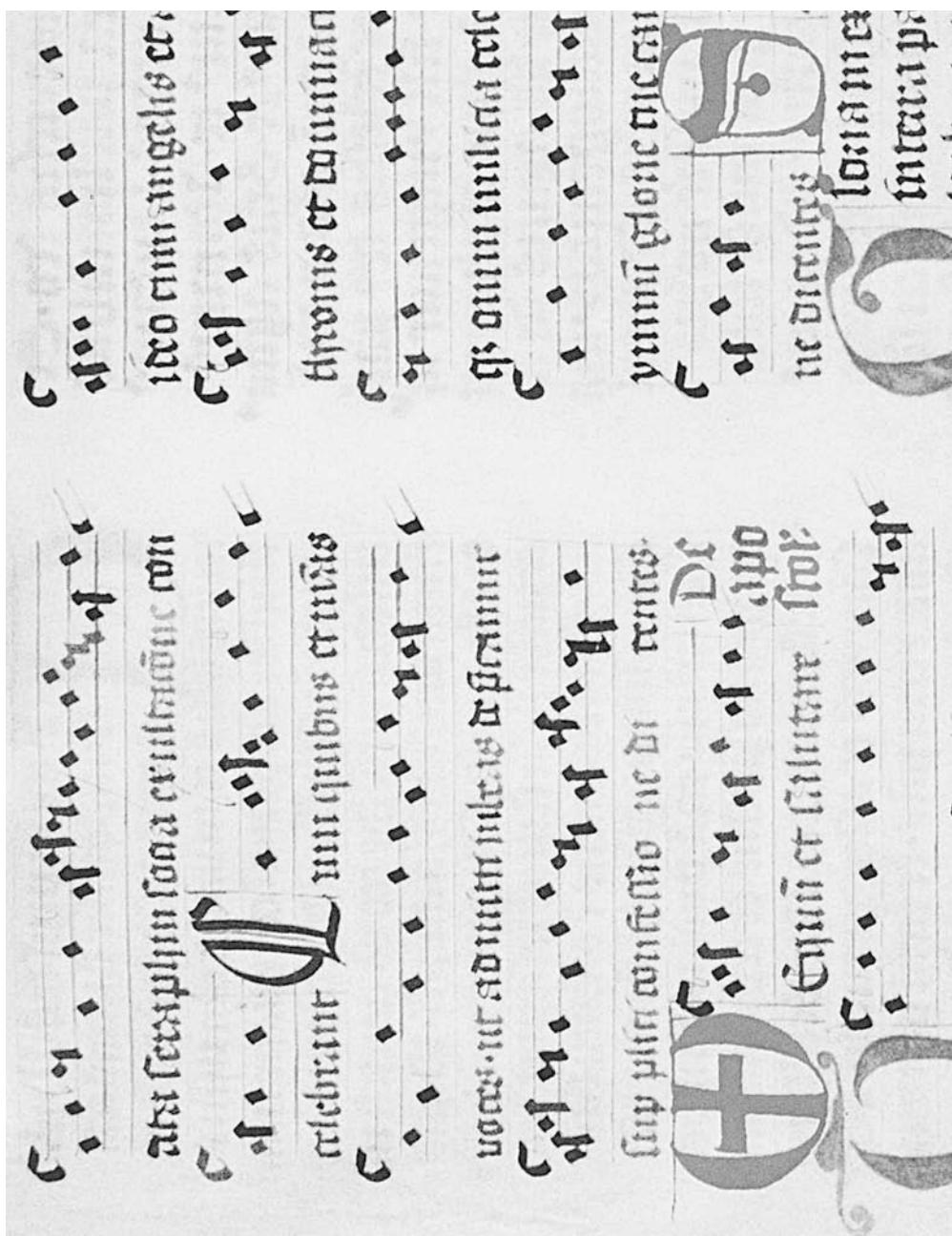

Abb. 32 Fragm. 403 Missale Strigoniensi proximum, 15. Jh. (2. Hälfte),
f. 1v (Detail) Farbaufnahmen

Abb. I Fragm. 4 Biblia, um 1385, f. 1v (Detail, verkleinert)

Abb. II Fragm. 31 Augustinus, 13. Jh. (Anfang), f. 1v (Detail)

uto per quod solent proici invitti ne fiat ibi
finis Timenalis Parvusq; inde monet
arma fratello. **F**remmo is pum est vnde
Et ut dicunt omni cuius r precipue variari
dū inuenit. Clues firmecant varia tūc. **E**t
nolus la hū penitus cor i ratus in utili me
dare inducas in certus dubius finis latq; pui
prece vñ finosum q; se valens obulsum
Quae quis scriptum per b. subolus la hūc
a antiquis est prie aut fruosa vomit
focula uasa et mortalia. **E**t ex gis infugia e
rura e astigo gis nec fini e i m̄bo
nella s parum carnis que super carbones
ato solet decoupi is finum genus tibi dūtū
a sonio qm adet in oleo. **A**namur a stigo
gis si finatum re rhet fruam re in eodem
qm i coquim illa misericordia eo q; fugitur re
frumentum dicatur a stigo gis si finum a fru
da frequido. **E**t rixi est pūcum de stigo gis
et de fugio me in fugio es. **E**t rixorum m
uq; dicatur a stigo gis i est finoru pacelli
i fini sup qd coquunt ipsa. **E**t Conferri
sunt ossa mea tangui m̄istorio fruorum
confervorū pacella. **E**t stigo qd idem est re
tixum re in frumentum expō.

Gondator astius dīs. **I**n s' finior
oris qui frondes colligit ad passum
annulus us anellic frondes aureib;

Abb. III Fragm. 57 Iohannes Balbus, 15. Jh. (Mitte), f. 1v (Detail)

Abb. IV Fragm. 63 Commentarii ad logicam, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1r (Detail)

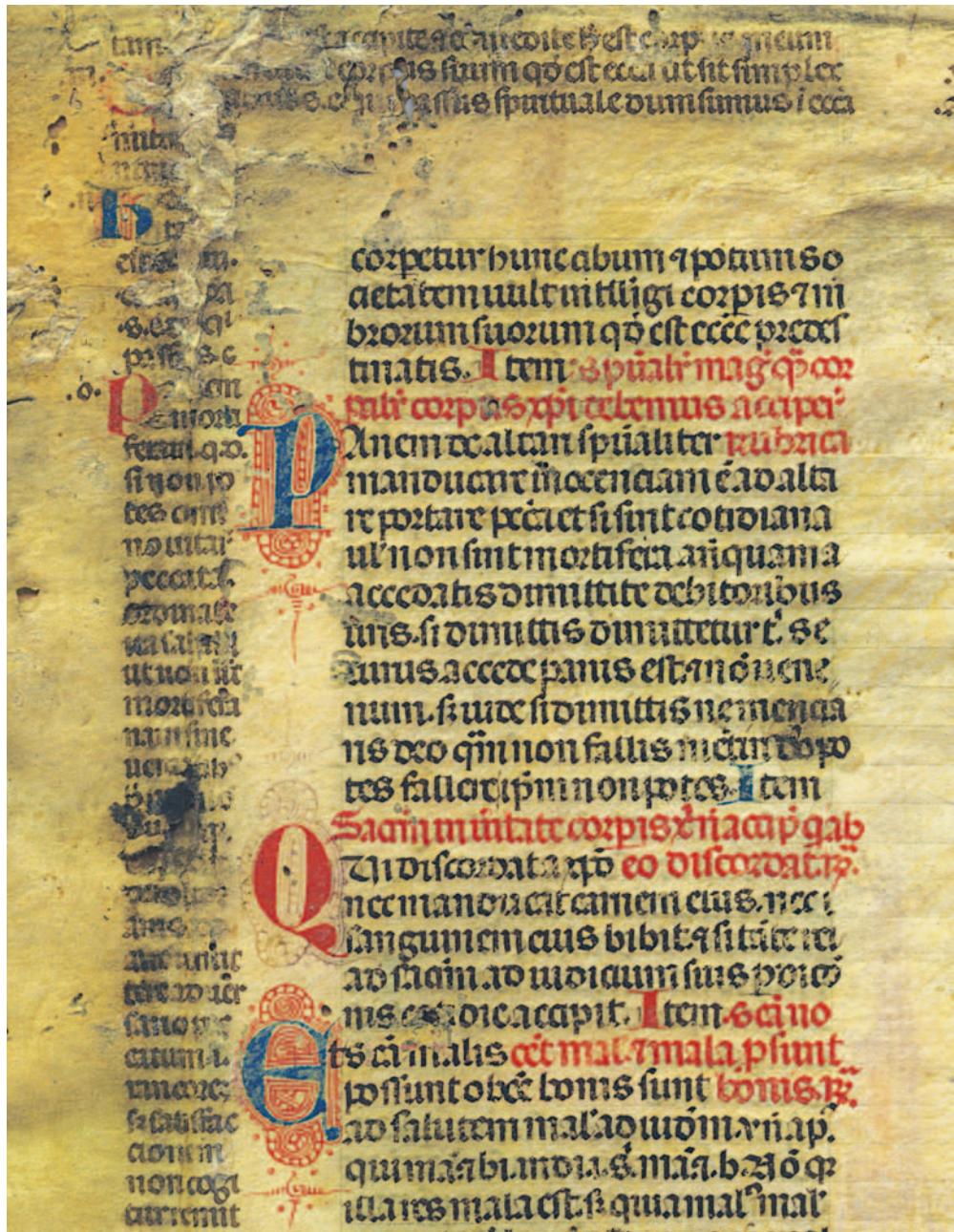

Abb. V Fragm. 89 Decretum Gratiani, 14. Jh. (2. Hälfte), f. 1r (Detail)

Abb. VI Fragm. 91 Decretum Gratiani, 14. Jh. (2. Hälfte),
f. 1r (Detail)

The image shows a single page from a medieval manuscript. At the top left, there is a large, ornate initial 'Q' in blue and gold, decorated with intricate patterns. The rest of the page is filled with dense Latin text in two columns, written in a Gothic script. There are several red rubricated words and sections, notably 'Regulione' in red at the top left and some text on the right side. The paper has a yellowish-brown tint and some minor damage.

Abb. VII Fragm. 97 Henricus Bohic, 15. Jh. (2. Drittel), f. 1v (Detail)

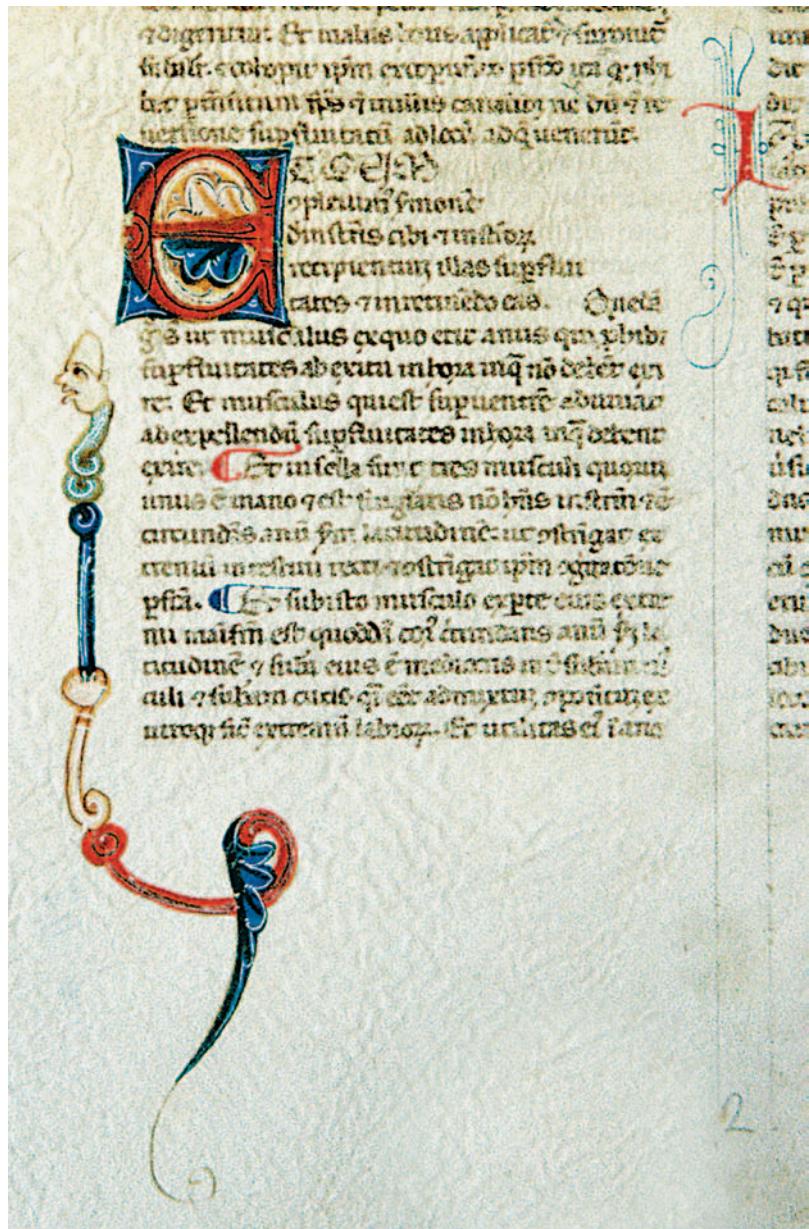

Abb. VIII Frigm. 108 Galenus, 14. Jh. (1. Hälfte), f. 1v (Detail)

Si amicu*m* ut fulgur gladiu*m* incu*m* et ar
mamentu*m* iudiciu*m* mentis mea **N**ec enim
plaue*m* hostib*m* meis: et hui*m* qui odet
me attribu*m* **I**ntributo si gittas meas sag
tum: et gladius meus deuorabit carnes
Octu*m*ie occasio*m*: et decapitatio*m* iniusti
fimic*m* e*m* p*m*ntis **L**audate genitos plen
eius: qui sa*m* giv*m* me*m*: seru*m* su*m* i*m*la*m*etur
Et iudicat i*m*tribuet i*m* hostes eos: et p*m*
latus e*m* t*m*re*m* populi sui
Benedicite ag*m* d*m*no*m*: laudate i*m*se
exaltate cum i*m*sc*m*a **B**enedicte ag*m*
gl*m* d*m*no*m*: b*m*ndicte cel*m* d*m*no*m* **B**enedicte ag*m*
omnis que sup*m* celos s*m*ut d*m*no*m*: b*m*nd. omnes
vera*m*tres d*m*no*m* **B**u*m*g sol et luna d*m*no*m*:
du*m* stelle cel*m* d*m*no*m* **B**u*m*d o*m*s ymber i*m*os
io*m*: b*m*nd o*m*s s*m*is dei d*m*no*m* **B**u*m*d ignis et
luz d*m*no*m*: b*m*nd fugus et estas d*m*no*m* **B**u*m*d
et umbra d*m*no*m*: b*m*nd gelu*m* et fugus
d*m*tu*m* **B**u*m*d glauc*m* et mucus d*m*no*m*: b*m*nd
tumbras et dies d*m*no*m*: **B**u*m*d lux et nubes d*m*no*m*
et fulgura*m* et mures d*m*no*m* **B**enedic tam
Dicit. **C**ichelin. **M**iger. **B.** **H**u*m*d d*m*no*m*
Sancte. **L**audate. **T**am*m*er. **H**u*m*st*m*u*m*. **D**icit. **F**elix

Abb. IX Frigm. 121 Psalterium chori notatum, 15. Jh. (Mitte), f. 4r (stark verkleinert)

Abb. X Fragm. 151 Antiphonale OSB, 15. Jh. (1. Hälfte), f. 1r (Detail)

Abb. XI Fragm. 179 Graduale OSB (?) 14. Jh. (Ende), f. 2v (Detail)

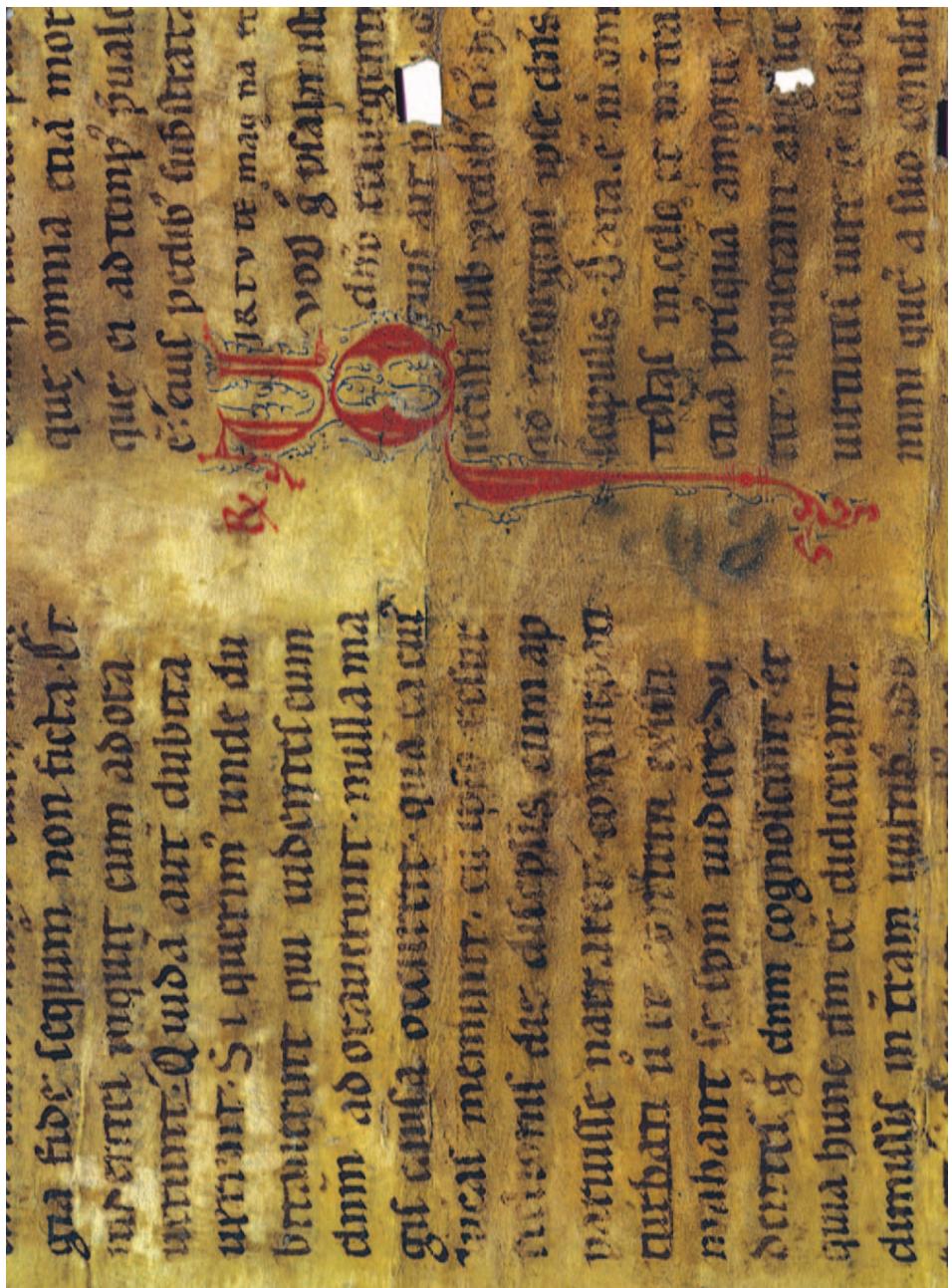

Abb. XII Fragment 217 Homiliarium liturgicum, 13. Jh. (Anfang), f. 1r (Detail)

Abb. XIII Frigm. 252 Liber horarum, 14. Jh.
(Anfang), f. 1r (Detail)

Abb. XIV Fragm. 256 Lectionarium incertae Franco-Romanum ritus, 12./13. Jh., f. 1v (Detail)

Abb. XV Fragm. 257 Lectionarium missae
Franco-Romanum incerti ritus, 12./13. Jh., f. 2r (Detail)

Abb. XVI Fragm. 261 Lectionarium Pataviense (?) 14. Jh. (2. Hälfte), f. 2v (Detail)

Abb. XVII Fragm. 324 Missale Pataviensi proximum OSB (?) 15. Jh.
(1. Hälfte), f. 2r (Detail)

Abb. XVIII Frigm. 347 Missale Pataviensi proximum,
15. Jh. (1 Hälfte), f. 1v (Detail)

Abb. XIX Fragm. 367 Missale Pataviensi proximum, 15. Jh. (Mitte), f. 1r (Detail)

Abb. XX Fragm. 382 Missale Pataviensi proximum, 15. Jh. (Mitte), f. 2r (Detail)